

Izstāde «Jāzepa Pīgožņa balva Latvijas ainavu glezniecībā» turpina savu likteni

Gunāra Vičāna foto

Mākslinieka Jāņa Strupuļa veidotā medaļa

Lidija Kirillova

Pieci gadi, pieci mākslinieki un pieci brīnišķīgi darbi. 2015. gadā – Roberts Muzis, 2016. gadā – Silva Linarte, 2017. gadā – Aldis Kļaviņš, 2018. gadā – Jānis Plivda un šogad – Nugzars Paksadze. Dažādas paudzes, dažādi rokkraksti, bet vienojošs mākslinieku skatījums uz Latviju un Latvijas ainavu.

Jāzepa Pīgožņa balvu Latvijas ainavu glezniecībā 2015. gadā iedibināja Rīgas dome un Preiļu novada dome sadarbībā ar Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienību, Rīgas Sv. Pētera baznīcas pārvaldi, Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeju, Latvijas Zinātņu akadēmiju, Latvijas Mākslas akadēmiju, Jāņa Anmaņa Jauno talantu atbalsta fondu un idejas autoriem – kinorežisoru un gleznotāju Jāni Streiču un māksliniekiem Jāni Anmani un Jāni Strupuli. Šīs balvas mērķis ir atklāt Latvijas ainavas daudzveidību, aktualizēt un popularizēt Latvijas ainavas glezniecības tradīcijas, nodrošināt Latvijas ainavas glezniecības nozares attīstību un vienot Latvijas galvaspilsētas un novadu kultūras procesus. Preiļiem tā ir unikāla iespēja un liela laime reizi gadā – septembra vidū, kad atzīmējama Jāzepa Pīgožņa dzimšanas diena, – kļūt par Latvijas ainavu glezniecības galvaspilsētu. Pateicoties regulāri notiekošajiem plenēriem un tradīcijai, ka mākslinieki kādu no saviem plenēra darbiem dāvina Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejam, tā krājumi ik gadu bagātinās, bet Preiļu vārds skan arī ārpus Latgales un pat Latvijas robežām.

Jāzepa Pīgožņa balvai ainavu glezniecībā pieteikto darbu skaits nu jau ir mērāms nevis simtos, bet tuvojas tūkstošiem, jo, piemēram, šogad vien izstādei 359 darbus iesniedza 195 mākslinieki. Pirms nedaudz vairāk kā pieciem gadiem dzimušā ideja vainagojusies ar lieliskām gleznām, mākslinieku radošumu, draudzīgu sāncensību un ikrudens plenēriem Preiļu apkārtnē. Mākslas cienītāji izbauda konkursa skatei pieteikto darbu izstādes Rīgas Svētā Pētera baznīcā un pēc tam Preiļu kultūras namā. Šo gadu laikā arvien reālāka šķiet sākotnēji ambiciozā doma atjaunotajā Preiļu pilī nākotnē redzēt Latvijas ainavas muzeju.

1934. gada 15. septembrī tagadējā Rēzeknes novadā dzimušais daudzpusīgais mākslinieks Jāzeps Pīgožņis bija iemīlojis Preiļus, labprāt piedalījās muzeja un pašvaldības rīkotajos plenēros, aizrautīgi gleznoja ainavas. Viņa iecienītais motīvs bija meži. Mākslinieks atstājis pēc sevis ne tikai realistiski tvertas ainavas un mazpilsētu skatus, bet veiksmīgi darbojies arī stājgrafikā, preses un grāmatu grafikā, lietišķajā grafikā, plakāta jomā un publicistikā. Grāmatu grafikā popularitāti guvis ar folklorai veltīto izdevumu ilustrācijām, kas izstaroja labestīgu noskaņu un bija humora pilnas. Jāzepa Pīgožņa būtība izpaužas arī mākslinieka Jāņa Strupuļa veidotajā laureāta medaļā – pasitis padusē krāsu kastī, paleti un otas, Pīgožņis basām kājām steidz pa taku.

Šogad laureāta medaļu, Zelta diplomu un Preiļu novada domes piešķirto naudas balvu 3000 eiro apmērā saņēma mākslinieks Nugzars Paksadze ar darbu «Pārmaiņu vējš». Mākslinieka glezna turpmāk būs apskatāma Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeja Latvijas ainavas kolekcijā. Vēl šogad balvai Latvijas ainavu glezniecībā bija nominēti Krišjānis Beļavskis, Agra Ritiņa, Alberts Pauliņš, Patricija Brekte, Ilze Adamaite-Muceniece un Uldis Zuters. Pasākumā, kas 14. septembrī risinājās Preiļu kultūras namā, piedalījās Latvijā pazīstami mākslinieki, ievērojami radošo jomu pārstāvji, pasākuma atbalstītāji un interesenti. Pasākuma režisors un vadītājs – kinorežisors un Preiļu novada Goda pilsonis Jānis Streičs ar savu personību notikumam piešķīra īpašu šarmu. Ceremonijas

Gunāra Vičāna foto

Mākslinieki kopā ar konkursa un plenēra rīkotājiem

dalībniekus sveica Preiļu novada domes priekšsēdētājs vietnieks Juris Želvis, kurš uzsvēra pašvaldības ieguldījumu apjomīgā konkursa norisē un šobrīd jau redzamo atdevi. Tas, ka mākslas darbu izstādēs arvien vairāk ir skatāma Latvijas ainava, ir šī pasākuma nopelns. Juris Želvis pateicās arī šī gada mākslas plenēra finansiālajiem atbalstītājiem – Irīnai un Edgaram Pīgožņiem, pasākuma organizatoriem un sadarbības partneriem.

Lūk, ko par Jāzepa Pīgožņa balvas Latvijas ainavu glezniecībā piektā konkursa skati saka mākslas zinātniece, Latvijas Mākslas akadēmijas Informācijas centra vadītāja Ingrida Burāne: «Pieci ir nopietns skaits. Ja salīdzinām ar cilvēka dzimšanu, pieaugšanu, tad tas ir vecums, kad mazulis droši nostāties uz savām kājām, var patstāvīgi pārvietoties, pārvarēt šķēršļus, ir apguvis nepieciešamās sadzīves eksistences darbības, izprot svarīgākos jēdzienus, var veidot sižetiskus stāstījumus, atšķir fantāzijas no realitātes, grib un prot paust savas emocijas, tam ir izveidojušās rakstura un personības pamatiezīmes. Visu minēto var attiecināt arī uz notikumu kopumā un atsevišķām norisēm kārtējā konkrētās izstādes tapšanas gaitā.

Jāzepa Pīgožņa balvas kopizstādes jo sevišķi nepieciešamas mūsdienu mākslas norisēs, kad neierobežotas mākslinieku darbu skates kļuvas par retumu mākslas ikdienā, kurā lielāko tiesu pārsvaru guvušas solo izstādes vai atsevišķu grupu, kuratoru veidotas tēmai pakļautas ekspozīciju uzbūves. Tās vien sašaurina katra mākslinieka iespēju parādīt savu veikumu un skatītāju iespēju iepazīt, atrast, satikties ar sev vajadzīgāko, atbilstošāko mākslas darba atainojuma sižetu un formu. Demokrātijas kā rīcības principa dīgtspējas apstākļiem jābūt kultūraugiem labvēlīgākiem. Katra mākslinieka līdzdalība, ja to nenoraida žūrija profesionālo kritēriju dēļ, ir vēlama un nepieciešama, jo tā vairo redzējumu dažādību, paplašina ieskatus par acīm saskatāmo un ar prātu, sirdi tveramo. Galu galā tā ir zīme ikvienam – tavs darbs, domas, sajūtas ir nepieciešamas. Mākslinieka un skatītāja darbs, kas veido, nostiprina un bruģē ceļu uz garīgo labklājību.

Ceļš uz garīgo labklājību ir izaugsmes ceļš. Katram individuāli un sabiedrībai kopumā. Ceļš, kurš prasa pašdisciplīnu, sevis pārvarēšanu, garīgu piepūli un jaunus atklāsmes. Izaugsme bez robežām. To vēl nopietnāku, nozīmīgāku stiprina fakts, ka liela daļa Jāzepa Pīgožņa balvas konkursizstādes dalībnieku ir mākslas skolu pedagogi. Cilvēki, kuru mākslas jēgas, esības, pilnveides izziņāšana, izpratne, izlikumošana, izlietojums, izlēciens, izlidojums ir ar nākamības segumu. Ko ainavā un glezniecībā viņi atrod, spēj īstenot, tas skaidrības gaismā atspīd viņu audzēkņos. Kā process un rezultāts vienlaikus.

Latvijas sakoptība, izaugsme, cerīgums ir acīmredzami ik dienas katrā novadā un pagastā. Gribētos, lai tās visā krāšņumā paliek arī kā glezniecības vērtības ar mūžības elpu. Tad izstāde «Jāzepa Pīgožņa balva Latvijas ainavu glezniecībā» turpinās savu likteni. Un pieci taps par desmit.»

Īpaša vieta visā šajā notikumā ir pirms balvas pasniegšanas tradicionāli notiekošajam plenēram. Šoruden tas ritēja no 9. līdz 14. septembrim un bija 5. Jāzepa Pīgožņa vārdā nosauktais mākslinieku plenērs. Tajā piedalījies bija aicināti visi balvas nominanti, arī žūrijas komisijas priekšsēdētājs Jānis Plivda, plenēru kustības Preiļos aizsācējs Osvalds Zvej-salnieks, Jāzepa Pīgožņa meita Laura Pīgozne. Pirmo reizi plenērā piedalījās gruzīnu mākslinieks Revazi Putkaraia. Plenēra noslēguma darbu izstāde bija skatāma Preiļu kultūras namā 14. septembrī. Pateicoties Valsts kultūrkapitāla fonda finansiālajam atbalstam, pirmo reizi norisinājās arī gleznu kopēšanas meistardarbnīcas jauniešiem.

Līdz ar Jāzepa Pīgožņa balvas pasniegšanu noslēdzās arī kāda cita godināšana – tika paziņoti nu jau otrā konkursa

«Jāzepa Pīgožņa balva Latvijas ainavu glezniecībā jauniešiem» godalgoto vietu ieguvēji. Šogad konkurss bija guvis lielāku atsaucību, tika pārstāvētas 11 mākslas skolas ar 32 audzēkņu darbiem. Pirmā vieta piešķirta Terēzes Zaķes mākslas studijas audzēknei Danatai Jeļisejevai, divas otrās vietas konkursā – Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolas audzēknēm Rūtai Mazurei-Siliņai un Diānai Rževskai, trešā vieta – Salaspils Mūzikas un mākslas skolas audzēknei Monikai Teodorai Rožkovai. Jauniešu darbos redzams un jūtams turpinājums tam daudzveidīgajam un reizē vienkāršajam skatījumam uz pasauli, kādu to uzlūkoja Jāzeps Pīgožņis.

Balvas pasniegšanas ceremoniju bagātināja starptautisko festivālu laureāte, Preiļu novada kultūras centra, Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas un Preiļu 1. pamatskolas deju kopa «Gaida» un Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas folkloras kopa «Rūtoji». Notikumu kuplināja Preiļu Mūzikas un mākslas skolas netradicionālās modes skate «Tādas lietas» – sava veida emocionālais ietērs, kas atklāja arī mūsu puses kultūras bagātības.

Konkursa «Jāzepa Pīgožņa balva Latvijas ainavu glezniecībā» darbu izstāde būs skatāma Preiļu kultūras namā līdz novembrim.

(Fotomirkļi no Jāzepa Pīgožņa balvas Latvijas ainavu glezniecībā pasniegšanas ceremonijas – 24. lpp.)

Tekla Bekeša, Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore: «Ja mēs ejam uz ainavu muzeja veidošanu Preiļos, mums nav cita varianta, kā tikai attīstīt un ar prātu visu virzīt uz priekšu. Nākamajā gadā Preiļos jānotiek starptautiskajam plenēram, kad pie mums brauc un glezno cilvēki no mums tuvākajām Eiropas valstīm.»

Krišjānis Beļavskis, konkursa «Jāzepa Pīgožņa balva Latvijas ainavu glezniecībā» nominants un plenēra dalībnieks: «Šis bija gan mans pirmais mēģinājums pieteikties konkursa balvai, gan pirmais plenērs Preiļos. Sākumā bija interesanta sajūta, jo plenērā piedalījās tādi nopietni biedri, domāju, kā gan man te būs. Normāli, uzreiz pieņēma bariņā, kā Latgalē ierasts, uzreiz pie galda nosēdināja.

Daudz gleznoju, arī Preiļu vecās dzimnāvas. Baigi labo vietu atradu, bija tik jauki sēdēt uz akmeņiem un gleznot. Man liekas, ka plenērs un konkurss katru gadu iet plašumā, darbu skaits aug. Domāju, process dabiski attīstīsies.»

Patricija Brekte, konkursa «Jāzepa Pīgožņa balva Latvijas ainavu glezniecībā» nominante un plenēra dalībiece: «Plenēra laikā man bija daudz atklājumu. Izrādās, ka var uzkāpt uz Lūznavas muižas jumta un gleznot. Man atļāva! Vēl gleznoju Salmejas ezeru un Jašas ezeru, kur biju apmetusies uz salas pie savas draudzenes, arī ūdensdzimnāvas Riebiņos.»

Rihards Sisojevs, Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeja galvenais krājuma glabātājs: «Konkurss un ar to saistītais plenērs Preiļiem ir milzīgs ieguvums. Tā, piemēram, pirmo četru Jāzepa Pīgožņa vārdā nosaukto plenēru laikā Preiļos ir strādājuši 43 dažādi mākslinieki, kopumā Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejam uzdāvinot 73 darbus. Gleznotas tādas vietas kā Preiļu centrs, pilsētas ieliņas, parks un tā objekti, pils, katoļu baznīca. Un kur tad vēl tuvāk apkārtnē – Gailīši, Aglona, Aglonas stacija, Lūznava, Aizkalne, Riebiņi, kā arī sarežģītāk identificējami vietējie dabas objekti – mežmalas un ezeri. Esam patiesi lepnī.»

Revazi Putkaraia, gruzīnu mākslinieks, plenēra dalībnieks: «Mākslinieki un viņu darba stili ir ļoti atšķirīgi. Arī mani darbi kādam var likties īpatnēji, taču es visu nododu skatītāju ziņā. Kas gribēs, tas saskatīs un sapratīs, ko esmu domājis. Nekad neesmu fotografējis un pēc tam gleznojis ainavu. Strādāju tik ilgi, līdz gleznu esmu pabeidzis. Man tas ir smags un ilgs darbs.»

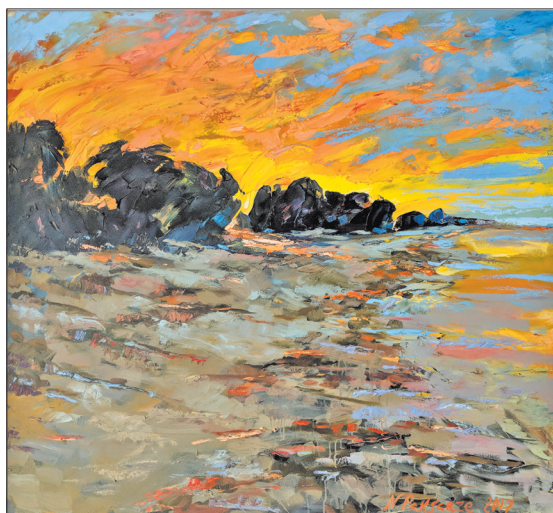
«Latgale – Latvijai un pasaulei. Latgalē notiekošu festivālu loma tūristu piesaistīšanā reģionam un Latvijas kultūras bagātināšanā»

Materiāls ir sagatavots ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Fotomirkļi no balvas pasniegšanas ceremonijas un mākslinieku plenēra

«Jāzepa Pīgožņa balva Latvijas ainavu glezniecībā» piešķirta māksliniekam Nugzaram Paksadzem par darbu «Pārmaiņu vējš»

Nugzars Paksadzes «Pārmaiņu vējš»

Mākslas zinātniece Ingriņa Burāne

Pērnā gada balvas saņēmējs, Preiļu mākslinieks Jānis Plīvda ar plenēra darbiem

Linda Strujevica izbaudīja plenēra dienas Preiļos

Voldemārs Kokorevičs plenērā daudz gleznoja Preiļu pili

Apbalvošanas pasākuma vadītājs kinorežisors Jānis Streičs, jaunā māksliniece Patrīcija Brekte un Preiļu Vēstures un lietiskās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša

Preiļu Mūzikas un mākslas skolas audzēkņu radītie netradicionālie tērpi

Plenēru kustības aizsācējs Preiļos profesors Osvalds Zvejsalnieks

Gados visjaunākais plenēra dalībnieks un Jāzepa Pīgožņa balvas nominants Krišjānis Beļavskis

Nugzars Paksadze radoši aizvadījis plenēru

Par Jāzepa Pīgožņa balvas Latvijas ainavu glezniecībā pasniegšanu lasiet 16. lpp.

medicīnas centrs 36,6°C

ZOBU FLUORIZĀCIJA RĒZEKNĒ

36,6 medicīnas centrā sertificēti zobu higiēnisti sniedz zobu fluorizācijas pakalpojumus pieaugušajiem, pusaudžiem un bērniem

Rezultātā Jūs iegūsi:

- zobu kakliņu jutīguma novēršanu;
- kariesa profilaksi 1 gadam;
- kariesa likvidāciju sākuma stadijā;
- emalas aizsardzību breķešu stiprinājuma vietās.

SIA «Medicīnas centrs 36,6»

Ārstniecības iestādes kods: 2100-00058.

Adrese: Atbrīvošanas aleja 98, Rēzekne.

Kontakti: tālr. 2 366 366 3, www.366.lv, info@366.lv

Laika prognoze	Rēzekne				Preiļi				Daugavpils			
04.10. Pk.		+ 8°	+ 4°	ZA/1		+ 8°	+ 4°	ZA/2		+ 9°	+ 6°	Z/1
05.10. S.		+ 5°	+ 2°	ZA/2		+ 5°	+ 4°	ZA/3		+ 5°	+ 4°	ZA/3
06.10. Sv.		+ 6°	+ 1°	Z/2		+ 6°	+ 1°	ZA/2		+ 6°	+ 0°	Z/2
07.10. P.		+ 5°	0°	ZA/2		+ 5°	- 1°	ZA/2		+ 6°	- 2°	ZR/1
08.10. O.		+ 4°	+ 1°	DR/3		+ 4°	+ 1°	DR/2		+ 6°	+ 2°	DR/3
09.10. T.		+ 4°	+ 2°	DA/3		+ 4°	+ 2°	DA/3		+ 5°	+ 3°	DA/3
10.10. C.		+ 7°	+ 3°	DA/3		+ 9°	+ 3°	DA/3		+ 10°	+ 4°	DA/3